

2025-11-18 Nr. NV-2626

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS TAP-25-827(3) TAIS 25-7477(5)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTU ¹		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Vidaus reikalų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-11-18	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymų projektais siekiama į nacionalinę teisę perkelti šių ES teisės aktų nuostatas:

- 2024 m. balandžio 24 d. priimtos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1233 dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų valstybių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje teikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų valstybių darbuotojų bendrų teisių (nauja redakcija), kurios turi būti perkeltos iki 2026 m. gegužės 21 d.,
- 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1712, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, kurios nuostatos turi būti perkeltos iki 2026 m. liepos 15 d.

Taip pat siekiama spręsti praktikoje identifikuotas problemas (pvz., apibrėžti teisinį statusą užsieniečio, kuriam neleidžiama išvykti iš Lietuvos Respublikos dėl jam paskirtos kardomosios priemonės arba taikomos laikinosios apsaugos priemonės), **mažinti piktnaudžiavimą migracijos procedūromis** (pvz., kai studijų pagrindu gautas leidimas laikinai gyventi naudojamas kaip priedanga ekonominei veiklai vykdyti), **nustatyti palankesnes sąlygas prioritetinėms užsieniečių grupėms** (pvz., aukštos profesinės kvalifikacijos užsieniečiams, verslo pagrindu išduotą leidimą laikinai gyventi turintiems užsieniečiams, dėstytojams ir tyrėjams), **atsisakyti perteklinių reikalavimų** (pvz., įpareigojimo teikti duomenis, kurie nėra aktualūs arba juos institucijos gali gauti pačios), **neproporcingo reguliavimo** (peržiūrėtos sąlygos, taikomos užsieniečių įdarbinti galinčiam darbdaviui, įdarbinamam užsieniečiui keliami reikalavimai), **atsisakyti procedūrinio pobūdžio nuostatų**, kurios gali būti nustatomos poįstatyminiuose teisės aktuose, **suderinti naudojamas sąvokas** (pvz., įstatyme naudojamos formuluotės neatitinka vartojamų Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme) ir kita.

Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nuostatas siekiama **suderinti su Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nuostatomis**, sudarant teisinį pagrindą pertvarkyti Užsieniečių registro veiklą, patikslinant nuostatas dėl Lietuvos migracijos informacinės sistemos (MIGRIS).

¹ Kartu su Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ pakeitimo įstatymo projektu teikiama su jo nuostatomis susijusių **13 lydinčiųjų įstatymų projektų** – Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 1 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-2044 1 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymo Nr. XII-2111 15 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 80 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos paramos mirties atveju įstatymo Nr. I-348 5 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 1 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 1 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymo Nr. XII-2507 1 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 1, 56, 57 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 47 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 5 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 2, 24, 28 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo projektai

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

(1) Siūloma plėsti užsieniečių, kurie turi teisę likti Lietuvos Respublikos teritorijoje (jiems išduodamas užsieniečio registracijos pažymėjimas) kategorijas², kartu keičiami susiję įstatymai, kad šių asmenų statusas šalyje nebūtų laikomas neteisėtu ir teisės likti Lietuvoje laikotarpiu suteikiamos teisės būtų aiškiai reglamentuotos (pvz., galėtų gauti būtinąją medicinos pagalbą ir būtinąsias paslaugas; nukentėjusieji nuo prekybos žmonėmis užsieniečiai galėtų gauti socialines paslaugas; kad prašymo pakeisti leidimą laikinai gyventi nagrinėjimo metu pasibaigus turimo leidimo gyventi galiojimui užsienietis išsaugotų turėtas teises leidimo likti laikotarpiu).

Teisę likti siūloma suteikti ir užsieniečio registracijos pažymėjimą išduoti užsieniečiui:

- kuriam paskirta kardomoji priemonė ar taikoma laikinosios apsaugos priemonė, apribojanti jo teisę išvykti iš Lietuvos Respublikos teritorijos, iki kol dėl šios priežasties sustabdytas sprendimo užsienietį grąžinti ar išsiųsti į užsienio valstybę vykdymas (su teise tęsti darbą ar vykdytą savarankišką veiklą);
- kuriam suteiktas apsisprendimo laikotarpis, per kurį jis, kaip su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų auka, turi priimti sprendimą dėl bendradarbiavimo su ikiteisminio tyrimo įstaiga, prokuratūra ir teismu;
- kurio turimas leidimas laikinai gyventi baigė galioti Migracijos departamentui nagrinėjant prašymą jį pakeisti arba išduoti leidimą laikinai gyventi kitu pagrindu (su teise tęsti darbą pas tą patį darbdavį ar tęsti kitą vykdytą veiklą).

(2) Siūloma reglamentuoti pagrindines nuostatas dėl užsieniečiui, kuris yra ar buvo su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų auka, suteikiamo laikotarpio, per kurį jis turi apsispręsti dėl bendradarbiavimo su ikiteisminio tyrimo įstaiga, prokuratūra ir teismu – atsigavimo ir apsisprendimo dėl bendradarbiavimo laikotarpio trukmę (30 dienų), jo panaikinimo pagrindus, užsieniečio teises bei pareigas šiuo laikotarpiu, t. y. kas turėtų būti nustatyta įstatymų lygmeniu, o šiuo metu reglamentuojama Vyriausybės nutarimu³. Leidimas laikinai gyventi nukentėjusiajam užsieniečiui būtų išduodamas tik užsieniečiui apsisprendus bendradarbiauti.

(3) Perkeliama Direktyvos 2024/1233 (dėl leidimo gyventi ir dirbti bei darbuotojų teisių) nuostatos

- užsieniečiui, kuriam leidimas laikinai gyventi buvo išduotas darbo pagrindu, nutrūkus darbo santykiams nustatoma teisė ieškotis naujo darbo 3 mėnesius, jeigu leidimą laikinai gyventi jis turi trumpiau kaip 2 metus, arba 6 mėnesius, jeigu leidimą laikinai gyventi turi ilgiau kaip 2 metus, atitinkamai pranešus Migracijos departamentui;
- trumpinamas terminas (nuo 2 mėn. iki 1 mėn.), kuriam Migracijos departamentas gali stabdyti prašymo išduoti ar pakeisti leidimą gyventi nagrinėjimą dėl to, kad kreipėsi dėl papildomos informacijos ar dokumentų iš institucijų gavimo.

(4) Atsisakoma neaktualaus ar neproporcingo reguliavimo, siekiama aiškiau apibrėžti reikalavimus

- atsisakoma leidimo gyventi neišdavimo pagrindo kaip neproporcingo, jeigu užsienietis pakartotinai nepranešė apie pasikeitusius duomenis (pakeitus asmens dokumentus, šeiminę padėtį ir pan.);
- atsisakoma įpareigojimo pranešti perteklinius duomenis, kuriuos institucijos gali gauti pačios (užsieniečio gyvenamosios vietos, juridinio asmens adreso pasikeitimą), tikslinami reikalavimai (pvz., užsienietis turi pranešti duomenis apie šeiminės padėties pasikeitimą tik jeigu leidimas gyventi jam išduotas šeimos susijungimo pagrindu);
- tikslinami reikalavimai, taikomi užsienietį įdarbinti galinčiam darbdaviui. Neatitinkančiu reikalavimų būtų laikomas darbdavys, kuris yra bent 2 kartus per pastaruosius metus baustas už užsieniečių įdarbinimo ar informavimo apie įdarbintus arba komandiruojamus laikinai dirbti užsieniečius tvarkos pažeidimus. Šiuo metu vienas toks pažeidimas užkerta kelią darbdaviui užsieniečius įdarbinti 1 metus. Kartu tikslinamas pastarųjų

² Šiuo metu numatyta, kad užsieniečio registracijos pažymėjimas iki bus priimtas sprendimas dėl užsieniečio teisinės padėties išduodamas nelydimiems nepilnamečiams, prieglobsčio prašytojams ir neteisėtai kirtusiems valstybės sieną užsieniečiams ekstremalios padėties dėl masinio užsieniečių antplūdžio, nepaprastosios padėties ar karo padėties metu.

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. balandžio 18 d. nutarimas Nr. 430 „Dėl Apsisprendimo laikotarpio, per kurį užsienietis, kaip esanti ar buvusi su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų auka, turi priimti sprendimą, ar bendradarbiauti su ikiteisminio tyrimo įstaiga ar teismu, suteikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

vienerių metų termino skaičiavimas – šiuo metu skaičiuojama nuo dienos, kai darbdavys skirtą baudą sumokėjo; siūloma, kad nuobaudos apskundimo atveju, terminas būtų skaičiuojamas nuo nutarimo administracinėje byloje įsiteisėjimo;

– nustatomas terminas, per kurį Migracijos departamentas turi priimti sprendimą dėl leidimo gyventi, jeigu teismas įpareigojo klausimą nagrinėti iš naujo (siūloma taikyti tokį patį terminą, kuris nustatytas prašymo nagrinėjimui).

(5) Siekiama spręsti praktikoje stebimus piktnaudžiavimo atvejus

Atsižvelgiant į stebimus piktnaudžiavimo atvejus, kai **atvykimas studijų tikslu tampa priedanga darbui**, siūloma:

– **nustatyti teisės dirbti ribojimą** užsieniečiui, kuriam leidimas laikinai gyventi išduotas bakalauro studijų pagrindu (**1 ir 2 kurse galėtų dirbti 20 valandų per savaitę**, išskyrus švietimo įstaigos ar mokslo ir studijų institucijos nustatytą vasaros atostogų, studijų arba mokymosi laikotarpiu numatytos praktikos laikotarpį);

– **bendras studijų laikotarpis**, kai leidimas laikinai gyventi išduodamas ar keičiamas 1 ir 2 pakopų studijų tikslu, **negalėtų būti ilgesnis nei 8 metai**;

Siekiant išvengti piktnaudžiavimo, kai užsieniečiai siekia gauti Šengeno vizą tam, kad atvykę į Lietuvą (o ne per išorės paslaugų teikėją užsienio valstybėje) pateiktų prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi, **siūloma riboti galimybę kreiptis dėl pirmojo leidimo laikinai gyventi gavimo darbo pagrindu ir studijų pagrindu (išskyrus doktorantūrą ir rezidentūrą) jau atvykus į Lietuvą**. Tokia galimybė paliekama užsieniečiui, kuris turi Lietuvos Respublikos išduotą nacionalinę vizą, kitos Šengeno valstybės ar Europos Sąjungos valstybės narės išduotą leidimą gyventi arba į Lietuvos Respubliką atvyko pasinaudodamas beviziu režimu.

Atsižvelgiant į praktikoje pasitaikančius piktnaudžiavimo atvejus, **įtvirtinamas draudimas leidimą laikinai gyventi jau turinčius užsieniečius komandiruoti dirbti Lietuvos Respublikoje**.

(6) Plečiamas kvotos netaikymas

Siūloma į kvotą neįtraukti užsieniečių, kurie:

– **Lietuvoje pabaigė mokymąsi pagal bendrojo ugdymo programą** (šiuo metu į kvotą neįtraukiami pabaigę mokymąsi pagal profesinio mokymo programą arba studijas Lietuvoje), **tačiau siūloma trumpinti kvotos netaikymo laikotarpį** iki 5 metų (šiuo metu 10 m.), kuris neturi būti praėjęs nuo studijų ar mokymosi pabaigos;

– kreipiasi dėl leidimo laikinai gyventi darbo pagrindu, kai **turi leidimą laikinai gyventi, išduotą šeimos susijungimo pagrindu** (aktualu, pvz., santuokos nutraukimo atveju);

– dėl kokių nors priežasčių **negali būti grąžinti ar išsiųsti į užsienio valstybę**.

(7) Nustatomos palankesnės sąlygos

Įdarbinamiems užsieniečiams

– įvertinus socialinių partnerių pasiūlymus, taip pat atsižvelgus į tai, kad leidimų laikinai gyventi darbo pagrindu išdavimui nustatoma metinė kvota, **siūloma nustatyti, kad įdarbinamam užsieniečiui taikomas reikalavimas atitikti kvalifikacijos arba darbo patirties sąlygą, o ne abi šias sąlygas** – šiuo metu reikalaujama turėti kvalifikaciją, susijusią su atliktinu darbu, ir turėti ne mažesnę negu 1 metų darbo patirtį per pastaruosius 3 metus, susijusią su atliktinu darbu;

– kaip nepagrįsto ribojimo siūloma **atsisakyti draudimo dirbti pagal laikinojo darbo sutartį užsieniečiams, kurie turi kitu nei darbo pagrindu gautą leidimą laikinai gyventi**.

Leidimą laikinai gyventi (mėlynąją kortelę) turintiems aukštos profesinės kvalifikacijos darbuotojams

– įdarbintam kaip įmonės vadovui užsieniečiui mažinama administracinė našta dokumentams pateikti, kai leidimas laikinai gyventi (mėlynoji kortelė) keičiamas;

– pradirbus 12 mėnesių siūloma leisti pakeisti darbdavį dėl to nesikreipiant į Migracijos departamentą leidimo;

– leidžiama neatitikti leidimo laikinai gyventi (mėlynosios kortelės) išdavimo sąlygų iki 12 mėnesių dėl ligos, negalios ar vaiko priežiūros atostogų (jeigu darbo santykiai su darbdaviu nenutrūksta).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Užsieniečiams leidimą laikinai gyventi gavusiems teisėtos veiklos (verslo) pagrindu numatoma galimybė 3 mėnesius nenaikinti leidimo laikinai gyventi, nurodžius objektyvias priežastis, dėl kurių laikinai neatitinka nustatytų sąlygų. Tokia galimybė užsienietis galėtų pasinaudoti vieną kartą leidimo galiojimo laikotarpiu.

Užsieniečiams, atvykstantiems dirbti dėstytojais ar tyrėjais, siūloma leisti pradėti dirbti nuo prašymo išduoti leidimą laikinai gyventi pateikimo dienos.

Užsieniečiams, pabaigusiems studijas Lietuvoje. Siūloma netaikyti šeimos susijungimui nustatytų reikalavimų (būti pastaruosius 2 metus pragyvenus Lietuvoje ir turėti pagrįstas perspektyvas įgyti teisę nuolat gyventi), **kai šeimos narys (nepilnametis ar sutuoktinis) atvyksta pas užsienietį, kuris kreipiasi dėl leidimo laikinai gyventi darbo pagrindu ir yra Lietuvos Respublikoje pabaigęs magistro ar doktorantūros studijas.**

Užsieniečiui, atvykstančiam studijuoti rezidentūroje, nustatomas leidimo laikinai gyventi išdavimo pagrindas (leidimas gyventi būtų išduodamas ir keičiamas ne ilgesniam kaip 3 metų laikotarpiui ir 6 mėnesiais ilgesniam laikotarpiui po studijų baigimo apsisprendimui likti ir darbo paieškomis Lietuvoje).

Įgyvendinami Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo reikalavimai – siūloma Užsieniečių registrą pertvarkyti į Užsieniečių registro informacinę sistemą, nustatyti duomenų rinkinį, kuris bus tvarkomas šio registro informacinės sistemoje, tikslinti nuostatas dėl MIGRIS veiklos.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Įstatymams įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

Pakeitimai, kuriems nereikia įgyvendinamųjų nuostatų (neaktualus ar neproporcingas reguliavimas), įsigalioję iš karto, priėmus pakeitimus, kitos nuostatos, susijusios su Direktyvos 2024/1233 (dėl leidimo gyventi ir dirbti bei darbuotojų teisių) perkėlimu, taip pat teisės likti reglamentavimu, studentams nustatoma ribojimais dirbti, – 2026 m. gegužės 22 d., nuostatos, kurios derinamos su Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nuostatomis – 2027 m. sausio 1 d.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Įstatymų projektai derinti su Teisingumo ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Finansų ministerija, Valstybės saugumo departamentu, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos Respublikos generaline prokuratūra, Nacionaline teismų administracija. Buvo gauta ir įvertinta Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso, Lietuvos laisvosios rinkos instituto, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos, Lietuvos verslo konfederacijos pastabų ir pasiūlymų.

Įstatymo projektai patikslinti ir papildyti po svarstymo 2025 m. lapkričio 11 d. tarpinstituciniame pasitarime, atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 m. lapkričio 7 d. išvadą Nr. NV-2518 ir kitas išsakytas pastabas ir pasiūlymus, pakartotinai aptarti 2025 m. lapkričio 18 d. tarpinstituciniame pasitarime.

TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS

- ☐ Esminės
- ☐ Vertinamojo / tikslinamojo pobūdžio
- ☐ Redakcinio pobūdžio ir (ar) teisės technikos
- ☒ Pastabų nėra

Asta Klapatauskienė

Viešojo valdymo grupė